

gondoskodása mellett a növényeket a természet szellemében egy kertben ápolják, úgy kell itt a legnemesebb növényeket: embereket, gyermekeket az emberiség csírái és tagjaiként önmagukkal, Istennel és a természettel egybehangzóan nevelni...» — *Fröbel az anyák képzéséről*: Fröbel kezdettől fogva a jövő anyák nevelését tartotta szem előtt és amikor azokra az anyákra gondolt, akik egyéb elfoglaltságuk miatt nem tehetnek eleget legszentebb kötelességüknek, megteremtette a gyermekkertben azt az intézményt, amelyben gyermekkertésznők és ápolónők céltudatos kiképzésben részesülhetnek. Azzal, hogy Fröbel felismerte az anyaság jelentőségét, a légnagyobb hállára kötelezte a nőket. A gyermekkert gondolatát három ősforrásból merítette: az életből, illetőleg családból: férfi—nő—gyermek = apa—anya—gyermek (*Ganzleben, Menschendreiklang*), a világképből, végül az anyák és a gyermekek játék közben való megfigyeléséből és értelmes anyákkal folytatott sűrű levelezésből. Első, legmélyebb s mindvégig maradandó benyomásait Holzhausen bárónőtől nyerte, akinek három fiát nevelte; első feleségének megválasztásában is az volt döntő, hogy benne igazi anyát nyerjen a keilhauai intézetében levő gyermekeknek. — *A német gyermekkert 1940-ben*: Fröbel kezdettől fogva hangsúlyozta a gyermekkert német jellegét: *Allgemeiner deutscher Kindergarten, Allgemeine deutsche Erziehungsanstalt Keilhau*. Ez szerinte magában foglalja az általános emberit is. Nem a forma fontos, hanem a lényeg. A nemzeti szocializmus uralma óta a gyermekkertek óriási fellendülést mutatnak, az aratási és falusi gyermekkertek, úgyszintén a forgalmi gyermekkertek (*Betriebskindergärten*) a kor követelményeinek megfelelően újabb területeket hódítottak meg. A mai gyermekkert feladata abban áll, hogy a nép egyetemes érdekében mindenütt és mindig akkor lép fel segítően, amikor erra a családnak és kicsinyeinek szüksége van. — »Az iskolázás előtti nevelés világszerte« címmel Viktor Franke rendszeres áttekintést nyújt a genfi Bureaunak »L'Organisation de l'éducation préscolaire« c. 1939-ben megjelent monografiája alapján. — Következik két más tárgyú tanulmány: *A zene tanítása Franciaország elemi és középiskoláiban* (a régebbi zeneszám kiegészítéseként) és 11 lapon Hollandia mai oktatásügyének áttekintése a nemzetközi jelentések sorozatában. — Az ismertetések rovata öt új Fröbel-kiadványról számol be. — A vegyes hírek között kettő hazánkra vonatkozik: A gyermek (137. 1.) és nemzeti nevelés a Pester Lloyd nyomán (163. 1.).

kf.

Küster E.: Die nationalsozialistische Weltanschauung als Umbildungsfaktor in der seelischen Lebendigkeit. Hamburg 1940, -r8., 108 l.

A német nemzetiszocialista világnézet átalakító erejét a szerző csupán szűkebb körben a karhatalmi szerepet betöltő »S. A.« alakulatban vizsgálja. Pontosan meghatározva a szerző disszertációjának tárgyát: azt igyekezik kutatásai során megállapítani mennyiben változtatja meg a nemzetiszocialista világnézet az S. A. tagok magatartását, szemlélet és gondolatvilágát és szociális felfogását? Hogyan vált a politikával szemben eddig érzéketlen ember politikai katonává?

Három kérdést vet fel, nevezetesen: mi a világnézet és hogyan nyilvánul meg az emberi magatartás különböző vonatkozásaiban? hogyan folyik le ez az átalakító folyamat? végül hogyan hat a nemzetiszocialista világnézet átalakító tényezőként és mik az átalakulás folyamatának törvényszerűségei?

Az első kérdésre a választ ma már közismert forrásokra hivatkozva, az utolsó kettőre az S. A. tagokkal személyesen vagy megbízottak útján folytatott beszélgetés és kérdésekre adott feleletek alapján adja meg a szerző. A világnézet kialakulása mozzanatainak, ezeknek a nemzeti nevelés szempontjából kétségkívül jelentős tényezőknek kutatása az úgynevezett korszerű feladatok közé tartozik. Nehezen megoldhatók. A szerzőnek sem sikerült teljes mértékben; munkájából épen a lényeges mozzanatok, az átalakulás folyamatának az egyes mozzanatai sikkadnak el. Az egyes fejezetek magát az átalakult világnézeti felfogást, a ma már közismert nemzetiszocialista ideológia egyes pontjait mutatja be néhány S. A. tag válaszából kiragadott idézetek alapján. Tehát csupán arról ad képet, hogy a nemzetiszocialista tanokat ez a szűkebb közösség mennyiben sajátította el. Pontos képet azonban még erről sem kapunk, mert a válaszok számszerű feldolgozását, értékelését a szerző nem tartja fontosnak. A munka értékeit inkább politikai, mintsem nevelői vagy lélektani vonatkozásaiban kell keresnünk.

Ujvári Béla.

Uj magyar könyvek és füzetek.¹

Alexy E.: Szuggesztió és önszuggesztió. Budapest, 1941. (8-r., 64 l.)

*Alszeghy Zsolt-Baránszky Jób László: A magyar irodalom kincseháza. Budapest, 1941. (8-r., 444 l.)

Általános és részletes tantervi utasítások a kat. gimnáziumok, liceumok (nyelvmesternőképzők), mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi középiskola részére. Az állami utasítások kiegészítéséül kibocsátotta a Magyar Püspöki Kar. Budapest, 1941. (8-r., VII. + 161 l.)

*Gróf Apponyi Albert: Világnézet és politika. Kornis Gyula előszavával. Fordította Faragó László. (Filozófiai Értekezések. Kiadja a Magyar Filozófiai Társaság. 11. sz.) Budapest, 1941. (8-r., 67 l.)

Ámon Ágnes: Die Zukunft gehört dem Kind. Budapest, 1941. (8-r., 88 l.)

Ámon Ágnes: L'enfant c'est l'avenir. Budapest, 1941. (8-r., 87 l.)

Ámon Ágnes: The child is the future. Budapest, 1941. (8-r., 95 l.)

*Bakos József (szerk.): Együtt dolgoztunk. (Az érsekújvári áll. gimn. IV. A. osztályában működő nyelvművelő és falukutató munkaközösség írásai.) Érsekújvár, 1942. (8-r., 80 l.)

Bakos József (szerk.): Nagy magyar értékeink védelmében és szolgáltatásban. (Az érsekújvári áll. gimnázium IV. A. osztályában működő nyelvművelő, táj- és népkutató munkaközösség kiadványa II. kötet.) Érsekújvár, 1942. (8-r., 107 l.)

Bene Lajos: Számolástanítás az elemi népiskola VII–VIII. osztályában. Budapest, 1941. (16-r., 64 l.)

Boga Lajos: A katolikus iskolázás multja Erdélyben. Kolozsvár, 1940. (8-r., 64 l.)

¹ A *-gal jelzettekre visszatérünk.